

ESKİ YUNAN EDEBÎ KAYNAKLARI

1

N. Eda AKYÜREK ŞAHİN*

Akron kitap dizimizin “Eskiçağ Yazıları” başlıklı serisinde “Anadolunun Önemli Tarihi Yazıtları” ve “Anadolu’dan Epigramlar” üst başlıkları altında seri yazılar yayımlamaya başlamıştık. Bu kapsamda “Eski Yunan Edebî Kaynakları” üst başlığıyla seri yazılar yayımlamaya başlıyoruz. “Latin Edebi Kaynakları” üst başlığını taşıyacak seri yazılarımız planlarımız arasındadır. Bu seri yazılarda Antikçağ yazar ve şairlerinden bazıları tanıtılıp eserlerinden örnekler verilecektir. Ayrıca, önemli bazı anonim eserler de tanıtılmaya çalışılacaktır. Amaçlarımızdan birisi de Türkçede özellikle az tanınan yazar ve eserlerinin Türk okuruna tanıtılmasıdır. Tanıtılacak kişi veya eserlerden öncelikle Anadolulu olanlar tercih edilecektir. Yazılarımızda herhangi bir bilimsel yenilik ya da özgünlük amaçlanmadan ve bilimsel doğrulardan ödün vermeden yapılacak tanıtım ön planda tutulacaktır.

Bu kapsamda, ilk yazımızda Anadolulu bir şair olan, Arkaik Çağ şiirinin önemli temsilcilerinden, şöhreti yüzyıllarca süren Teos’lu (Sığacık/İzmir) Anakreon tanıtılmakta ve günümüze kalan şiirlerinden seçme örnekler Türkçeleriyle birlikte verilmektedir. Ayrıca bu şairi sonraki yüzyıllarda taklit eden ve “Anakreonteia” adı ile tanınan şiirlerden de örnekler sunulmaktadır.

* Prof. Dr. N. Eda Akyürek Şahin, Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü, Antalya (edasahin@akdeniz.edu.tr).

Aşağıda, Eski Yunanca orijinalleriyle verilen şiirlerin Türkçe çevirileri (G. Çelgin tarafından çevirilen “İhtiyarlık” şiiri hariç) tarafımdan yapılmıştır.

TEOS'LU ŞAİR ANAKREON VE ANAKREONTEIA ŞİİRLERDEN SEÇMELER

Anakreon (Ἀνακρέων veya vezin nedeniyle Ἀνακρείων) İ. Ö. 6. yüzyıl-da (İ. Ö. 580-570 arası) Batı Anadolu kentlerinden ve Ionia'nın 12 kentinden birisi olan Teos'ta (Sığacık/İzmir) doğmuş ünlü bir şairdir. Anakreon'un annesinin adı bilinmemekte, babasının adı hakkında ise antik kaynaklarda belirsizlik vardır. Bazı kaynaklar baba adını Skythinos, Eumelos, Parthenios veya Aristokritos olarak vermektedir. Skythinos ve Parthenios bazı bilim adamlarınca daha olası bulunmaktadır. Hatta Tivoli'de ele geçen bir Hermes payesi (Herme) üzerindeki yazıtta (Visconti, Iconographie grecque, 74) şairin adı şöyle geçmektedir:

ANAK[ρέων] ΣΚΥ[θίνου] ΘΗ[ος].
Sky(thinos oğlu) Te(os'lu) Anak(reon).

Şairin kesin olmamakla birlikte 495 veya 485 yıllarında öldüğü düşünülmektedir. Anakreon'un ilerlemiş yaşından birçok kaynakta söz edilmiştir (örn. bkz. aş. Lukianos). Perslerin (Harpagos'un) birçok şehirle birlikte onun anayurdunu da tehdit etmesi üzerine yak. İ. Ö. 540 yılında vatanını terkedip birçok vatandaşıyla birlikte Batı Trakya'daki Abdera'ya (bugün Avdıra/Yunanistan) gitmiştir. Abdera'nın kolonize edilmesinde onun da rol oynadığı söylenebilir. Daha sonra şairin uzun yıllar Samos Tiranı Polykrates'in sarayında yaşadığı bilinmektedir. Burada saray şairi olarak büyük saygı görmüş ve uzun yıllar yaşamıştır. Bazı kaynaklarda tiranın oğluna müzik öğretmenliği yaptığı söylenir (bkz. aş. Himerios). Sanatı ve sanatçıları seven ve kollayan bu tiranın Anakreon'u da çok sevdiği ve saydığı anlatılmaktadır. Hatta bir keresinde tiranın şaire olan dostluktan ötürü 5 *talanta* altın hediye ettiğinden, ama şairin bu altını geri çevirdiğinden bahsedilir (bkz. aş. Stobaios). Geri çevirme gerekçesi ise, şairin böylesine büyük bir zenginliğe alışık olmadığı, altının verdiği endi-

şeden dolayı iki gece boyunca uyuyamadığı ve zenginliğin buna değmeyeceği düşüncesidir (bkz. kaynakçada Richter, Anakreon. Richter bu bilgiyi antik yazar Stobaios'tan almıştır, bkz. aş.). Bazı bilim adamlarına göre tiran onun tüm ihtiyaçlarını karşılamamış olsaydı şair büyük bir olasılıkla bu parayı alacaktı. İhtiyaçları karşılanan şairin, tiranı birçok şiirinde övdüğü ve güzel şiirleriyle onun zorbalıklarını bir parça da olsa yumuşattığı söylenir.

522 yılında Tiran Polykrates'in ölümü üzerine, şairi Peisistratos'lardan Atina Tiranı Hipparkhos'un yanına aldığı da bilinmektedir. Şairin Hipparkhos'un öldürülmesinden (İ. Ö. 514) veya Hippias'ın kovulmasından (İ. Ö. 510) sonra Atina'dan ayrılarak Thessalia'daki Larissa'ya, Ekekratidas'ın yanına gittiği anlatılır. Anakreon'un âkıbeti açık değildir. Ancak, günümüze gelen bilgilere göre seksen beş yaşına kadar yaşadığı düşünülmektedir (bkz. aş. Lukianos). Kendisinin Aiskhylos'un gençlik eserlerini tiyatrodan izlemiş olabileceği sanılmaktadır. Hikâye edildiğine göre, şair İ. Ö. 495 yıllarında bir kuru üzüm tanesini yutarken boğularak ölmüştür. Bu hikâye, aslında antik biyografi yazarlarının, hakkında yazdıkları yazar veya şairlerin işledikleri konulardan ne kadar etkilendiklerini ve ona göre de olayları klişeleştirerek hikâye ettiklerini göstermektedir. Bilindiği üzere Anakreon *symposion* (içki sofraları/meyhane türküleri) konularında yazmıştır ve bir üzüm tanesiyle boğularak ölmesi (şaraba atfen!) şair için son derece ironik bir sondur! Şairin yaşamının son yıllarını olasılıkla ya Teos'ta ya da kardeş kent Abdera'da geçirdiği anlatılır. Simonides'e ait olduğu söylenen, ama olasılıkla daha geç döneme ait olan iki epigramda (Anthologia Palatina 7, 24 ve 25) şairin Teos'ta gömülü olduğundan bahsedilmektedir. Fakat öldüğü kentin Atina olduğunu belirten kaynaklar da vardır. Teos kenti şairin tasvirini sikkelerine basmıştır. Yine, vaktiyle Teos'ta şairin oturur durumdaki bir heykeli olduğu belirtilmektedir. Roma'da Capitulum Müzesi'nde şaire ait ünlü bir büst de bulunmaktadır (bkz. Res. 1-2). Perikles'in babası, Mykale Deniz Savaşı'nın galibi Atinalı komu-

tan Ksantippos’la arkadaş olduğu ve şairin, Atina Akropolü’nde, Ksantippos’un heykelinin yanında bir heykelinin durduğu rivayet edilmektedir. Bu heykelin olasılıkla Perikles tarafından diktirildiği düşünülmektedir. Pausanias İ. S. 170’li yıllarda Atina Akropolisini ziyaret ettiği zaman, Parthenon’un doğusunda duran bir Anakreon heykelinden söz etmektedir (Ελλάδος Περιήγησις [Yunanistan’ın Tasviri] 25, 1). Bu heykel olasılıkla yukarıda değinilen ve burada resmi verilen (bkz. Res. 3-5 ve 6-7) ve “Kopenhag Heykeli” diye bilinen eserdir. Heykelin ikonografisinde Anakreon şarapla coşmuş ve olasılıkla *barbiton* çalan bir şair tipinde betimlenmiştir. Bu tipolojiyi Yunanlar eskiden beri çok sevmişlerdir. Heykelin portresi ile uyum gösteren ve böylece Anakreon diye tanımlanmış olan birçok büst de bulunmaktadır (örn. burada Res. 1-2). Hem heykel hem de büstlerin İ. Ö. yak. 440 yıllarında yapılmış orijinal bir esere dayandığı düşünülmektedir. Şairin vazolar üzerinde isminin de yazılı olduğu betimleri vardır. Anakreon en eskisi İ. Ö. 515 yılına tarihlenen üç Arkaik Dönem kırmızı figürlü vazo resminde *komastes* (Dionysos şenlik alaylarına katılan sarhoş şenlik üyesi) olarak betimlenmiştir. Şair vazo resimlerinde genelde *symposion* ve erotik sahnelerde görülmektedir ve betimlemelerde yaşlı bir görüntüsü yoktur. Antik şairler Theokritos (Epigram 17- Anthologia Palatina 9, 599) ile Tarentumlu Leonidas (Anthologia Palatina 16, 306) bazı epigramlarında ve antik yazar Pausanias bazı anlatımlarında (1, 25, 1) şair Anakreon’un tasvirlerinden/heykellerinden bahsetmektedirler. Anakreon’un günümüze kalan heykelleri, büstleri, vazolar, mozaikler veya antik tablolar üzerindeki tasvirleri hakkında ayrıntılı bilgiyi Rosenmeyer (The Poetics of Imitation, 22-36) vermektedir.

Anakreon’un tasvirleri hakkında Eski Yunan ve Latin kaynaklarından derlenen bilgiler bir araya getirildiğinde şairin kendisi hakkında edinilen bilgilerin şiirlerinden edinilenlerle hemen hemen aynı olduğu görülmektedir. Şairin hayatı ve eserleri iç içe geçmiştir ve bu da bize sympotik (meyhaneci)-erotik bir Anakreon resmi çizmektedir. Şairin bu imajı *Ana-*

kreonteia şairlerine (aş. bkz.) ilham vermiştir ve bunu çok sık kullanmışlardır. An. Palatina'da Anakreon'a mal edilen epigramlar incelendiğinde ve ayrıca birçok antik dilbilgisi uzmanının şaire yaptıkları atıflara bakıldığında şairin aslında erotik şiirlerinin dışında da eserleri olduğu görülmektedir. Ancak bu türden şiirleri şairin hayatta olduğu dönemde bile fazla ilgi çekmemiştir. Bu durumun çeşitli nedenleri vardır. Öncelikle Anakreon Antikçağ'da böylesine şahsi erotik şiirler yazmış olan ilk şairdir. Şiirlerinde hep bir lirik "ben" ifadesi vardır. Bu ben ifadesi genelde şairin bizzat kendisi ile özdeşleştirilmiştir. Şair şiirlerinde aşk ve şarabın etkisini bu lirik ben teması ve bunun sonuçları ile ifade etmektedir. Şairin kendisi ve karakteri hakkında büyük bir belirsizliğin hâkim olduğu görülmektedir.

Res. 1 ve 2: Anakreon, Roma, Capitolium Müzesi

Res. 3: Anakreon,

Kopenhag, Ny Carlsberg, Glyptothek

Fotoğraf kaynaççası: Res. 1-2: Bernoulli, *Griechische Ikonographie*, Lev. 8.

Şairin şiirlerinin konusu genellikle aşk, şarap, güller ve neşeli sohbetlerdir. Şiirleri Ion Lehçesi'nde yazılmıştır. Şiirlerinin yetkinliği sonraki yüzyıllarda birçok hayran kitlesi oluşturmuştur. Anakreon, erotik hislerinin ruhunun ifadesi olduğunu dile getirmiştir. Şiirlerinden sadece 3 tanesi tam olarak, diğerleri ise parçalar halinde günümüze kalmıştır. Anakreon ile ilgili bilgiler daha çok şairin şiirlerindeki sözcüklerinden toparlanan bilgilerdir. Anakreon'un şiirleri, 18. yüzyılda yeniden keşfedilmesinin

ardından büyük ilgiyle karşılanmış ve özel bir akım başlatmıştır (bkz. aş. Anacreontizm). Şiirleri modern dillere çevrilmiştir.

Amerika'nın millî marşı, Lüksemburg'un eski millî marşını temel alarak 1800 yılında John Stafford Smith tarafından bestelenen popüler bir İngiliz şiirinden (To Anacreon in Heaven) oluşturulmuştur. Şiirin aslı olduğu dönem ise, 1772-1792 yılları arasında Londra'da faal olan "Anacreontic Society"nin kulüp şiirleri ortamıdır (bkz. Anacreontizm).

Anakreon Antikçağ'ın en ünlü kadın şairi Sappho'dan yaklaşık iki nesil daha gençtir. Şairin şiirlerinin yukarıda da belirtildiği gibi *symposion*'larla doğrudan ilişkisi vardır. En ünlü şiirlerinden birisi olan "Trakyalı tay" (bkz. aş. frg. 88) ile aslında bir *hetaira*'nın (üst sınıf fahişe) kastedildiği de düşünülmektedir. Anakreon "solo liriği" şairlerinin sonuncusudur. Şair basit bir dille ama etkileyici şiirler yazmıştır. Şiirlerinde en sık karşılaşılan temalar genellikle hem kadınlara hem de delikanlılara duyulan aşk, şarap, içki sofraları, eğlence yani entelektüel düzeyde zevk hayatıdır. Ayrıca, kendisi ile ilgili olarak yaşlılık ve ölüm korkusuna da değinmiştir. Eleştiri içeren şiirleri de vardır. Politik konuları hemen hemen hiç işlemiştir. *Iambos*, *trokhaios* vezinlerini kullanmış, ender olarak *elegion*'lar da yazmıştır. Şiirlerinin birçoğu parça olarak günümüze kalmış olsa da şairin stilini fragmanlardan tanımak da mümkündür. Kendinden sonraki dönemlerde, Geç Hellenistik Dönem'den Bizans Dönemi'ne kadar yaşamış olan şairleri çok etkilemiştir. Birçok şair Anakreon'u taklit etmiş ve onun stilinde eserler vermiştir. Ancak, bu türden çoğu şiirin şairi bilinmemektedir. Anakreon tarzında yazılmış ve çoğu zaman ona mal edilmiş bu şiirlere Latince olarak "carmina Anacreontea" veya sadece "Anacreontea" (Yunanca orijinal adı: [τὰ καλούμενα] Ἀνακρεόντεια ya da Ἀνακρεόντεια μέλη) denilmektedir. Anthologia Palatina'da (aş. bkz.) yak. 60 şiir böyle isimlendirilmektedir. Bu tür şiirlerin bilinmeyen yazarını belirtmek için Pseudo-Anakreon/Sahte-Anakreon isimlendirmesi de kullanılmıştır.

Anadolu’da bulunmuş olan antik mezar taşlarının üzerlerindeki şiirlerde de Anakreon’un adı geçmektedir. Örneğin, Kyzikos’ta ele geçmiş Menekrates isimli bir şahsın mezar şiirinde şairden söz edilmektedir. Bugün kayıp olan, Hellenistik Dönem’e ait mezar taşının üzerine Menekrates erotik sahneler resmettirmiştir. Mezarının önünden geçenlere karşı ise bu erotik figürleri Menekrates şu düşünceyle savunmuştur: Şayet Anakreon oğlanlarla ilgili şiirleriyle meşhur olmuşsa, o zaman kendisi de kadınlarla olan ilişkisini mezar taşına resmettirebilir! Şiirin Yunancası ve Türkçe çevirisi aşağıdadır.

- 1 [τᾱς Ἀ]φροδίτας ναός ἐστί [μ]ευ πέλα[ς]
- 2 [ἔχω]ν Ἀνακρέοντα τὸν πόθων ἰδρύ[ν]·
- 3 [ἐγὼ] δὲ παιδέρωσιν οὐκ ἑτερπόμαν,
- 4 [ἀλλ’] ἄσπιλ’ ἐν νέοισιν ἀφροδίσια,
- 5 [ῶν ἀ]ντίμιμ’ ὁ τύμβος εὐχάρακτ’ ἔχει·
- 6 [εἰ δὲ] κνίσει με μῶμος, ἀντι[τάξε]ται
- 7 [πόλ]λ’ ἐννέπων ἔπαινος [οὐ πάρ]αρ’ ἔπ[η],
- 8 [τὸν] Ματροδώρου δ’ οὐ θρίσ[ει] Μενεκράτην.

Yakınımda Aphrodite Tapınağı, içinde aşk tutkusunu bilen Anakreon’un heykeli. Ben ama oğlanlarla olan aşkla yetinmedim. Aksine, lekesiz genç kızlarla aşklar yaşadım; mezarımda ise bunların güzel tasvirleri var. Şayet beni eleştirenler olursa ama, övgüyle karşılık veririm onlara ve denk gelen sözler dilerim. Beni, yani Matrodoros oğlu Menekrates’i eleştiri etkilemez!

Bu şiirin orijinal metni ve ilgili bilgiler şu yayından alınmıştır: R. Merkelbach - J. Stauber, *Steinepigramme aus dem griechischen Osten II. Die Nordküste Kleinasiens (Marmarameer und Pontos)*, Münih-Leipzig 2001, 60 no. 08/01/47.

Res. 4-5 ve yan sayfada 6-7: Anakreon Heykeli, Kopenhag, Ny Carlsberg, Glyptothek

Res. 3-7'deki fotoğrafların alındığı internet adresi:

<http://www.skulpturhalle.ch/sammlung/highlights/2009/06/anakreon.html> (31.03.2013)

“Anakreon’un bütün eserleri erotizm üzerinedir!” (*Anacreontis quidem tota poesis est amatoria*). Cicero’nun (*Tusculanae Disputationes* 4, 71) Anakreon’un şiirleri hakkındaki bu yorumu oldukça haklıdır ve şairin eserlerindeki genel karakteri çok iyi açıklamaktadır. Solo lirığının bu son büyük şairinin elimize ulaşabilen az sayıdaki şiirinde yansılanan genel hava gerçekten budur. Anakreon Hellenistik Dönem’de sanatın

kalite ve üstünlüğünden dolayı dokuz büyük Melos şairinden birisi sayılıyordu. Şairin eserleri bu dönemde İskenderiyeli dil bilginleri Byzantion’lu Aristophanes (İ. Ö. 3./2. yy.) ve Samothrake’li Aristarkhos (İ. Ö. 2. yy.) tarafından olasılıkla vezinlerine göre düzenlenerek metin kritiği eşliğinde derlenip beş cilt halinde yayımlanmıştır. Bugün kayıp olan bu eserde lirik şiirlerin üç kitapta, *iambos* ve *elegeion* şiirlerinin ise birer kitapta toplandığı anlaşılmaktadır. Şairin müzikal kompozisyonu ve koreografisi hakkında ise çok az şey bilinmektedir. Eserleriyle ilgili bilgiler genellikle son derece kısıtlı sayıda olan papirüs buluntularından ve daha çok da diğer antik yazarların ifadelerinden ya da verdikleri bilgilerden dolayı olarak edinilmektedir. Şairin kendisi ve hayatı hakkında bilgi veren antik yazarlar ve verdikleri bilgiler (Müller 2010, 49-55) kronolojik sıraya göre, özetle şunlardır:

Herodotos (İ. Ö. 5. yy.): (Histories apodeksis 3, 121, 1-3; 122, 1) Anakreon’un Polykrates’in sarayında bulunmasından söz etmektedir.

Pherekydes (İ. Ö. 5. yy.): (Fragman 112, 1-4) Teos’tan ve dolayısıyla olasılıkla Anakreon’dan söz etmektedir. Ancak Anakreon’dan bahsetmesi bu cümlelerde yine de açık değildir.

Aristophanes (İ. Ö. 5./4. yy.): (*Thesmophoriazusai* 160-163) Alkaios ve Ibykos ile beraber Anakreon'dan "Teios" sıfatını kullanarak Ionia'lı şairler diye söz etmektedir.

Platon (İ. Ö. 5./4. yy.): (*Hipparkhos* 228b4-c6) Anakreon'u Atina'ya getirtmek için Peisistratos'un oğlu Hipparkhos'un Teos'a elli kürekli bir gemi yolladığından söz etmektedir.

Aristoteles (İ. Ö. 4. yy.): (*Athenaion politeia* 18, 1, 1-18, 2, 9) Zevklerle, Eros'a ve Musa'lara düşkün olduğunu belirttiği Hipparkhos'un Anakreon ile Simonides'i Atina'ya getirttiğinden söz eder. Aristoteles'in bu bilgiyi doğrudan Platon'dan alıp almadığı bilinmemektedir ama sözcüklerinin dizilişine bakılacak olursa Platon'u kullandığı anlaşılmaktadır. Erotizmle dolu Anakreon imgesi daha o dönemde yaygınlaşmış gözükmemektedir.

Aristoksenos (İ. Ö. 4. yy.): (Fragman 12,10 vd.) Anakreon'un Ksenophanes ve Polykrates ile aynı dönemde yaşamış olduğundan söz etmektedir ki bu da tarihi gerçeklerle örtüşmektedir.

Aleksis (İ. Ö. 3./2. yy.): (Fragman 2,5-11) Anakreon'un erotik ilişkilerinde Polykrates ile yarış halinde olduğunu, hatta tiranın kendi sevgilisini şairden kıskandığı ve bu nedenle de onun saçını kestiğini bile aktarmaktadır. Yazar bu düşüncelerini olasılıkla Anakreon'un bazı şiirlerine dayandırmaktadır.

Strabon (İ. Ö. 1. yy. / İ. S. 1. yy.): (*Geographika* 14, 1, 16, 10-11) Anakreon'un Polykrates'in sarayında yaşadığından ve diğer Teos'lularla birlikte Abdera'ya göç ettiğinden söz eder. Strabon her iki ifadesi için de Anakreon'un şiirlerine gönderme yapmaktadır. Strabon'un Anakreon hakkında yazılmış biyografik yorumları kullandığı ve bunların ise gerçeklere dayandığı anlaşılmaktadır.

Lukianos (İ. S. 2. yy.): (*Makrobioi* 25, 12-26, 4) Anakreon'un seksen beş yaşına kadar yaşadığından söz eder. Ancak, büyük olasılıkla doğru olan bu bilgiyi Lukianos'un nereden edindiği bilinmemektedir.

Pausanias (İ. S. 2. yy.): (*Graeciae Descriptio* [Ελλάδος Περιήγησις] 1, 2, 3, 1-7) Şairin Polykrates'in sarayında bulunmasından söz etmektedir.

Prusias'lı Himerios (İ. S. 4. yy.): (*Declamationes et orationes* 29, 24-31) Anakreon'un Polykrates'in oğluna müzik öğretmenliği yaptığından söz etmektedir. Ancak bu bilgi olasılıkla sonradan uydurulmuştur.

Stobaios (İ. S. 5. yy.): (*Anthologium* 4, 31c, 78, 1-5 ve 4, 31c, 91, 1-4) Anakreon'un Polykrates'ten altın hediye aldığından ve sonra bunu tirana geri verdiğinden söz etmektedir. Bu bilginin Anakreon'un kendi şiirlerinden mi yoksa *Anakreonteia* grubuna giren şiirlerden mi edinildiği açık değildir. Hem Anakreon'un şiirlerinde hem de ona öykünen diğer şiirlerde zenginliğin reddedilmesi olgusu gerçekten de vardır. Ama zenginliğin reddedilmesi *symposion*'larla, aşkla ve erotizmle dolu bir dünyada paranın hiçbir işe yaramayacağı, dolayısıyla da herhangi bir anlamının olamayacağı ile ilgilidir. Anakreon'un yine lirik içerikli "ben" ifadesiyle karşımıza çıkan bir şiirindeki, zenginliği kendisine sıkıntı getirebileceği gerekçesi ile reddettiği (yukarı bkz.), kendisini dertlerden uzak bir şekilde sadece şaraba ve aşka vermek istediğine dair düşünce hatalı olmayabilir. Bu öykünün gerçeğe mi dayandığı yoksa uydurulmuş mu olduğu bilinmemektedir. Ancak Anakreon'un tiranın sarayında yaşarken böyle bir durumun başına gelme olasılığı mevcuttur. Her koşulda şairin sarayda para sıkıntısı çektiği düşünülemez.

Anakreonteia şairlerinin Anakreon ve hayatı hakkında yukarıda adı verilen yazarlardan başka kimlerden bilgi aldıkları konusunda aşağıdaki kaynaklar da bilgi vermektedir.

Suda (İ. S. 10. yy.): (a, 1916, 1-8) Bir sözlük olan *Suda*'nın Anakreon maddesinin girişinde şairle ilgili verilen bilgilerin bir kısmının yanlış ol-

duğu görülmektedir. Bu da sözlüğün güvenilirliğine gölge düşürmektedir. Yine aynı şekilde, Teos'tan Abdera'ya göçün Anakreon tarafından zorla gerçekleştirildiği bilgisi de yanlıştır. Anakreon'un Ion Lehçesi'yle *elegion*'lar ve *iambos*'lar yazdığı ve ayrıca meyhane şarkıları ile *Anakreonteia*'yı da kaleme aldığı bilgisi vardır. *Suda* sözlüğünün olduğu dönemde *Anakreonteia* adı altında anılan şiirlerin asıl yazarları sorgulanmamış ve şiirler doğrudan Anakreon'a mal edilmiştir. Antikçağ'da *Anakreonteia* adı ile bilinen şiirlerin orijinalliğini kimse sorgulamamış ve bu şiirlerin gerçekten de Anakreon'a ait olduğu düşünülmüştür. En azından antolojinin içindeki geç dönem şiirlerinin olduğu dönemde bunların Anakreon'a ait olmadıkları biliniyor olmalı idi.

Gnomologium Vaticanum (GV) (İ. S. 14. yy.): (72, 1-3) Bu koleksiyonda, olasılıkla Stobaios'a dayanarak Anakreon'un Polykrates'ten altın hediye aldığından ve onu geri verdiğinden söz edilmektedir. Ancak bu kaynakta Anakreon'un bir arkadaşına yoksulluğunu şikâyet ettiğinden söz ettiği de belirtilmektedir. Bu bilgi Stobaios tarafından verilen bilgi ile çelişmektedir. Bilginin bu koleksiyonda nasıl yer aldığı meçhuldür.

Yukarıda yazılanlar özetlenecek olursa, adı geçen yazarların verdikleri bilgilerden aslında Anakreon'un gerçek hayatı hakkında ne kadar az şey bilindiği ortaya çıkmaktadır. Kaynakların verdikleri bilgilerin hemen hepsinde şairin Teos'lu olduğuna değinilmektedir ve bu neredeyse hep vurgulanmaktadır. Bu vurgunun daha Hellenistik Dönem'de yerleşmiş olduğu algılanmaktadır. Bundan başka ayrıca, İ. S. 2. yüzyıldan itibaren şair hakkında söylenenlerden erken dönem yazarlarında bahsi geçmeyen şeylerin hemen hepsinin uydurma olduğu anlaşılmaktadır. *Anakreonteia* şairlerinin de şairin hayatı hakkında Teos'lu olması ve şiirlerinden edinilen birkaç bilgi dışında bir şey bilmedikleri görülmektedir. Şairin kişiliğinin algılanması kendisi henüz hayattayken bile şairliği ve şiirleri üzerinden olmuş gözükmektedir. Başka bir ifadeyle şairin şiirleri kişiliğinin hep önüne geçmiş gibidir.

Şairin eserlerinin günümüze fragman olarak kalmasından dolayı Anakreon'un şairliği hakkında kesin bilgi edinilememektedir. Yazarın günümüze kalan külliyyatının genelde hem kadınlara hem de güzel delikanlılara duyulan aşkın birkaç mısra ile dile getirilmesi olduğunu belirtmiştik. Şiirlerinde savaş teması hemen hiç yoktur. Politik konulara ise çok ender girmektedir. Aşk şiirlerinin genelde eğlencelerle geçen *symposion*'larda (içki sofralarında) okunmak üzere hazırlandığı anlaşılmaktadır. O dönemin tiranlarının saraylarında bu türden *symposion*'ların sıklıkla düzenlendiği bilinmektedir. Hissettiği tutkulu aşkı dile getirme biçimindeki sadelik ve müthişlikle diğer şairlerden ayrılır. Şiirlerinde oyun oynarcasına aşk yaşam teması da görülür. Şair aşıkta hissedilen çılgınlığı ve heyecanı şiirlerinde "Eros'un zarları" (bkz. aş. frg. 34) şeklinde nitelemektedir. Eros'un çocuksu varlığı ile sebep olduğu duygular arasındaki keskin karşıtlığı şairin şiirlerinde dile getirmesinin altı çizilmelidir. Bu olgu daha sonra Rhodoslu Apollonios ile Apuleius'ta da karşımıza çıkmaktadır. Trakyalı bir genç kızı ehil binicisinden kaçan bir taya (bkz. yuk.) benzettiği şiirindeki (bkz. aş. frg. 88) erotik mecaz çok tipiktir. Bu şiirinin Horatius'un bir şiirini (Ode 1, 23) etkilediği bilinmektedir. Bilindiği kadarıyla Anakreon "Eros'tan sarhoş olma" (bkz. aş. frg. 17) durumunu ilk ortaya koyan şairdir. Sappho'nun "acı-tatlı Eros'u"na karşılık Anakreon'un şiirlerinde sevrken sevmemek durumunun algılandığı görülmektedir (bkz. aş. frg. 79). Şiirlerinde yılgınlık ile aklı selimlilik hâlinin birbirlerine çok yakın durmasını müthiş bir mesafe ile betimlemektedir. Şairin kelimelerle oynamayı sevdiği ve bir ismin çeşitli hâllerdeki şekillerini kullandığı görülmektedir (bkz. aş. frg. 3). Genelde dili pürüzsüzleştirilmiş ve oldukça süslüdür. Isırıcı alay ile zaman zaman küfürler de görülür. Şiirlerindeki bir başka konu ise, belirttiğimiz gibi yaşlılık ve bundan nüktedan bir şekilde yakınmadır. Bu konuda kendisini ironik olarak eleştirdiği görülmektedir (bkz. aş. frg. 5). Lesbos'lu bir kıza olan ilgisini dile getirdiği şiirinde (bkz. aş. frg. 5) şairin Sappho'yu kastettiği düşünülmüştür. Şiirlerinde ölüm korkusu

da dile getirilmiştir (bkz. aş. frg. 44). Şairin sözlerinden saçlarının gri rengi konusunda çok hassas olduğu çıkarılabilmektedir. Bu hassasiyet özellikle fragman halindeki bir şiirinde kendisini çok belli etmektedir: “Gri sakalımı görünce önümden altın kanatlarıyla esercesine uçup giden Eros” (bkz. aş. frg. 53). Şairin Artemis’e dua biçiminde yazdığı şiiri (bkz. aş. frg. 1) ise olasılıkla, Maiandros Magnesiası’nda tapınım gören Artemis Leukophryene’ye sunulmuştur ve bu şiir şairin dinsel içerikli bir şiiri olarak algılanabilir.

Anakreon gelecek yüzyıllarda, asıl kişiliğine bakılmaksızın şiirleriyle ortaya koyduğu kimlikle benimsenecek ve “daima sarhoş ve âşık ihtiyar” biçiminde belleklere yerleşecektir. Şairin zarif, sevimli ve hafiflik duygusu uyandıran şiirleri öylesine sevilip tutulmuştur ki kendisinden sonra özellikle Hellenistik Dönem’le başlayan ve Bizans Dönemi’nin içlerine kadar devam eden bir taklit geleneği başlatmıştır. Bu geleneğin ürünleri daha önce de değindiğimiz gibi “*Anakreonteia*” olarak anılmaktadır. Bu şiirler uzun süre yanlışlıkla şaire atfedilmiştir. Şiirlerde işlenen konular sınırlıdır ve bu da daha çok zengin bir dil ve motiflerle süslü erotizmdir. 16. yüzyıldan itibaren bu şiirler çeşitli dillere çevrilmiştir. Özellikle 18. yüzyılda başta Goethe ve Belleau olmak üzere birçok şair tarafından bu şiir türü zirve noktasına ulaştırılmış ve dolaylı olarak Ronsard, Herrick, von Hagedorn, Lord Byron ve Hugo gibi ünlü şairleri bile derinden etkilemiştir.

Anakreonteia (Ἀνακρεόντεια / Carmina Anacreontea)

Anakreonteia, şair Anakreon’un adı altında toplanmış yaklaşık 60 anonim şiire verilen isimdir. Şiirler hakkındaki bilgiler 10. yüzyıldan günümüze kalan bir şiir antolojisi olan Anthologia Palatina (aş. bkz.) sayesinde edinilmektedir. Şiirlerin de içinde olduğu Anthologia Palatina el yazmaları, ilk olarak Henricus Stephanus (Henri Estienne) isimli birisi tarafından Leuven’de (Belçika) görülmüş ve şiirler orada bu antolojiden kopyalanıp 1554 yılında yayımlanmıştır. Stephanus kopya çıkarırken aslında el yaz-

malarındaki metne genel olarak sadık kalmıştır. Ancak yine de bazı kısımlara müdahale ettiği, bazı kısımların ise orijinal metinde varken Stephanus'un kopyasında olmadığı görülmektedir. Örneğin, *Anakreonteia*'daki birinci şiirin orijinalinde, bu şiirin şairi, Anakreon'un başındaki çelengi ondan hediye aldığını dile getirmektedir. Bu ifadeyle, Anakreon'un, şiirindeki etkisine sembolik olarak değiniyor olmalıdır. Bu kısım Stephanus tarafından şiirden çıkarılmıştır. Yayımladığı eserdeki bu türden ayırtılar ise, bu şiirlerin gerçek yazarının şair Anakreon değil de başka kimseler olduğu hakkında ipucu vermektedir. Bu şiirlere *Anakreonteia* adının verilmesinin genelde iki sebebi vardır. Birincisi, şiirlerde kullanılan vezindir: ya *katalektik-iambik dimeter* ya da anakreontik vezin (*anaklastik-Ionik dimeter*) kullanılmıştır. İkincisi ise, şiirlerin işlediği konuların erotizm ve *symposion*'lar çerçevesinde olmasıdır.

El yazmalarında belgelenen bu 60 kadar şiirin farklı yüzyıllarda yazıldığı anlaşılmaktadır. En eskileri Anakreon'un kullandığı Ion Lehçesi'yle yazılmışlardır (2., 3. ve 5. şiirler hariç olmak üzere 1.-20. sıradaki şiirler). Bu eski şiirleri İ. S. 2. yüzyılda yaşamış olan Aulus Gellius'un derlediği düşünülmektedir. Yine, Ion Lehçesi'yle yazılmış başka bir grup şiirin de erken bir döneme ait olduğu sanılmaktadır (21.-34,3 arasındaki şiirler). 2. 5. ve 35.-53. arasındaki şiirlerin ise, İ. S. 5. veya 6. yüzyıla ait olduğu belirlenmiştir. Bu koleksiyonun en son hangi yüzyıllarda hangi amaçla derlendiği ise bilinmemektedir ve bu konuda bilim dünyasında fikir birliği yoktur. Koleksiyonun içerdiği şiirlerin dinleyiciler önünde okunması veya retorik (hitabet) sanatında kullanılması amacıyla derlendiği düşünülmektedir. *Anakreonteia*'daki şiirlerin Anakreon'un şiirlerinden farkı, şiirlerde kullanılmış olan ifadenin daha yumuşak ve işlenen konuların tek yönlü olmasıdır. Taklit şiirlerde yaşamın zevkleri öne çıkarılmış, ölüm ve yaşlılık korkusundan eser kalmamıştır. Şiirlerde zaman kavramı yoktur. Seks, sarhoşluk ve ölümden açık açık söz edilmemektedir. *Anakreonteia*'nın değindiği konular aslında antolojinin de ilgi alanındaki konulardır. Bu ko-

nular, şarap, yakışıklı delikanlılar, Aphrodite, Eros, Üç Güzeller, Dionysos, bahar ve benzer konulardır. Bazı şiirler ise, sanat eserleri, güvercin, gül veya *lyra* üzerinedir. Şiirlerde mitolojik öyküler yaygın değildir. İlk defa Stephanus tarafından yayımlanan şiirler sonradan birçok dile çevrilmiştir (Landfester, Anakreonteia, 37-38).

Anthologia Palatina

Eski Yunanca ve Latince şiirler daha Antik Dönem’den itibaren koleksiyoncuların ilgisini çekmiş ve toplanmaya başlanmıştır. Bizans Dönemi’nde İ. S. 900 yıllarında Bizans’ın saray papazı Konstantinos Kephalas, daha önce başka koleksiyoncular tarafından alfabetik olarak bir araya getirilmiş Antik Dönem’den Yunanca epigramları, konularına göre ayırarak tekrar toplamıştır. Kephalas bu şiirlere, kendisinin toplamış olduğu sayısız başka şiiri de ekleyerek yeni koleksiyonu oldukça geliştirmiştir. İşte Kephalas’ın yaptığı bu koleksiyon, bilim dünyasında “Anthologia Palatina” (veya “Anthologia Graeca”) olarak tanınmaktadır. İsimde yer alan “Palatina” kelimesi “Codex Palatinus” tanımlamasından gelmektedir. Bu esere Palatin Kodeksi denmesinin sebebi ise, eserin Almanya’nın Heidelberg kentinde yer alan büyük bir şato (Palatin) içinde bulunmasından ileri gelmektedir. Eser Ortaçağ’da herhangi bir şekilde Konstantinopolis’ten Heidelberg’e getirilmiş olmalıdır. Büyük olasılıkla, Konstantinopolis’in fethinden sonra kentten kaçan Bizanslı entelektüeller böyle değerli eserlerle birlikte Avrupa’ya dağılmış olmalıdır.

Anthologia Palatina eski şiir antolojilerini bir araya getiren bir eserdir. Bu antolojinin içinde bulunan şiirler İ. Ö. 5. yüzyıldan Ortaçağ’ın içlerine kadar uzun bir dönemde yazılmışlardır. Şiirler genelde *elegion*’lar şeklindedir ama sadece *heksameton*’lar ve *iambos*’lar da vardır. Antolojinin aslen İ. S. 980 yılında (10. yüzyılda) Konstantinopolis’te oluştuğu düşünülmektedir. Bu antolojinin ise, yukarıda da değinildiği gibi, K. Kephalas tarafından İ. S. yak. 900 yıllarında eski antolojilerden derlenen bir anto-

lojinin daha geliştirilmiş şekli olduğu sanılmaktadır. Daha eski antolojiler ise örneğin İ. Ö. yak. 70 yıllarına ait olan “Meleagru stephanos” (Μελεάγρου στέφανος = Meleagros’un Çelengi) veya Agathias’ın İ. S. 6. yüzyıla ait “Kyklos ton neon epigrammaton” (Κύκλος τῶν νέων ἐπιγραμμάτων = Yeni Epigramların Koleksiyonu)’udur. Anthologia’nın el yazmaları 1600 yılından beri Heidelberg’de bulunmaktadır. Bir kısmı ise Paris’tedir. Anthologia Palatina’nın hemen hemen aynı şiirleri içeren ama düzeltme ve silmeleri de olan “Anthologia Planudea” isimli, Maksimos Planudes ile ilişkilendirilen bir de el kopyası vardır. Anth. Planudea 1494 yılında Floransa’da Johannes Laskaris tarafından yayımlanır. K. Kephalaş’un 15 kitabı ayırdığı Anthologia Palatina yak. 3700 epigramdan oluşmakta ve yak. 23.000 mısrayı kapsamaktadır. Kitaplara tek tek bakalım (Nickel, Lexikon, 62-63; Gall, Anthologia Graeca, 50; Landfester, Anthologia Graeca, 40):

1. Kitap: İ. S. 4.-10. yüzyıllardan Hristiyan şiirleri
2. Kitap: Koptos’lu Khristodoros’un mısraları (İ. S. 5.-6. yüzyıllar)
3. Kitap: Kyzikos’taki bir tapınaktan zamanı tam belirlenemeyen şiirler
4. Kitap: Meleagros ve diğerlerinin şiirlerini sundukları *Prooimia*’lar
5. Kitap: Çeşitli şairlerin aşk epigramları
6. Kitap: Adak epigramları ve diğer çeşitler
7. Kitap: Mezar epigramları
8. Kitap: Naziansos’lu Gregorios’un epigramları (İ. S. 4. yy.’ın 2. yarısı)
9. Kitap: *Epideiktik* (çeşitli içerikli gösteriş amaçlı) epigramlar
10. Kitap: *Protreptika*/cesaret verici şiirler, özdeyiş ve yaşam bilgilerleri
11. Kitap: İçki ve alay içerikli epigramlar
12. Kitap: Oğlanlar için yazılmış epigramlar (*paidika*)
13. Kitap: Çeşitli vezinlerde onur epigramları
14. Kitap: Bilmeceler, kehanet sözleri ve matematik problemleri

15. Kitap: Figürlü şiirler ve diğer çeşitler
16. Kitap: Sanat eserleri üzerine şiirler. Bu bölüm Anthologia Palatina'da yoktur ama Anthologia Planudea'da bulunmaktadır.

Anakreontizm (Anakreontik = Anakreon Tarzı Şairlik)

Şair Anakreon'un kendinden sonraki dönemi etkileme gücü ve bu kapsamda başkaları tarafından yazılan aynı tarzdaki şiirler, yani *Anakreonteia*, şairin algılanan şahsiyeti ile yakından ilgilidir. Çünkü şair, daha Hellenistik Dönem'de gelmiş geçmiş en büyük lirik ozanlardan birisi olarak kabul edilmiştir. Şairin bu etkisini Michelangeli'nin kitabının başlığı çok güzel açıklamaktadır: "Anakreon ve Yüzyıllar Süren Şöhreti" (*Anacreonte e la sua fortuna nei secoli*). Şairin şiirlerinin keşfinden ve ilk kez 1554 yılında Fransız Hümanist Henricus Stephanus (Henri Estienne, 1528-1598) tarafından yayımlanmasından ve bunun üzerine birçok yorum içeren çalışmaların da ortaya konulmasından sonra Anakreon Avrupa'da 18. yüzyılda "mutluluk" (Eudaimonizm) akımındaki aydınlanmada ideal bir figür olmuştur. "Anakreontizm" adıyla anılan bu dönemde Anakreon, Sokrates gibi bir bilge olarak algılanmıştır. Bu algının en güzel yansıması ise, Goethe'nin Anakreon tarzında yazdığı "Anakreon'un Mezarı" isimli şiirinde (1784) kendini göstermektedir.

Anakreons Grab

Wo die Rose hier blüht, wo Reben und Lorbeer sich schlingen,

Wo das Turtelchen lockt, wo sich das Grillchen ergötzt,

Welch ein Grab ist hier, das alle Götter mit Leben

Schön bepflanzt und geziert? Es ist Anakreons Ruh.

Frühling, Sommer und Herbst genoss der glückliche Dichter;

Vor dem Winter hat ihn endlich der Hügel geschützt.

Johann Wolfgang von Goethe

Anakreon'un Mezarı

*Gülün açtığı, asmalarla defnelerin kucaklaştığı bu yerde,
kumrucuğun çığırdığı, cırcır böceğinin eğlendiği bu yerde,
nasıl bir mezardır burası, bütün tanrıların birlikte yaşadığı,
güzel bitkilerle dolu ve süslü? Anakreon'un istirahatgâhıdır burası.*

Baharın, yazın ve güzün tadını çıkardı şanslı şair;

kıştan ise korudu onu en sonunda bu mezar.

Anakreon hakkındaki bu algı ve onun tarzında şairlik Avrupa'da kısa zamanda yayılmıştır. Anakreon'dan doğrudan çevirilerin yanı sıra, önce-leri dönemin Latincesinde, sonraları ise Avrupa'da konuşulan yerli dillerde onun şiirlerine benzer şiirler yazılmıştır. Şairin tarzına öykünme had safhaya gelmiştir. Bunun anlamı ise, vezinlerde genelde uyaksız *katalektik iambos*'ların veya *katalektik Ionik* ikili ölçünün (*dimeter*) kullanılması ve stil olarak da şakacı, tatlı ve zarif bir üslubun tercih edilmesidir. Konu ise çoğunlukla imgelerle süslü aşk oyunları, arkadaşlık ve düğün şiirleridir.

Anakreon tarzı şairlik en güçlü dönemine 18. yüzyılda ulaşmıştır. Şairin şiirlerinin sayısız çevirisi ve şiirler hakkında yayımlanan sayısız yorum bu tarz lirik şiire olan ilginin canlı kalmasını sağlamıştır. Anakreon'un şiirlerinin çevirileri ve benzer şiirlerin yazılması konusunda Fransızlar hep önde olmuşlar ve başta Alman şairler olmak üzere birçok Avrupalı şairi de Anakreon tarzı şiir yazma konusunda etkilemişlerdir. Ancak, Almanya'da Anakreon ve şiirlerinin etkisindeki Anakreontizm akımı Alman Aydınlanma Dönemi'nin bir olgusudur ve bu dönemde bu tarzda birçok şiir yazılmıştır. Şiirler, yeni, laik ve iyimser bir Alman toplumunun kendi varlığını kavramasında etkili olmuştur. Anakreon o dönemde Almanya'da genç bir şair kuşağının yaşam stili haline gelmiştir. Bu dönemde Johann Nikolaus Götz (1721-1781) ve Johann Peter Uz (1720-1786) tarafından çevrilen Anakreon şiirleri (Die Oden Anakreons in reimlosen Versen,

1746) bu kuşağı çok etkilemiştir. Alman Aydınlanması'nın bu genç kuşağı, oluşturdukları arkadaş topluluklarında Anakreon'un ifade ettiği düşünce tarzında bir araya gelmişlerdir. Hatta "Alman Anakreon" olarak tanınan Johann Wilhelm Ludwig Gleim (1719-1803) dostluk, aşk ve (ölçülü) içki zevki konularında yazdığı şiirlerle Anakreon tarzı şairliği özendirmiş ve yaygınlaşmasını sağlamıştır. Bu sayede Anakreontizm Almanya'da Goethe dahil birçok ünlü şaire de esin kaynağı olmuş ve onları etkilemiştir. 18. ve 19. yüzyıllarda Anakreon tarzında şiir yazmak bütün Avrupa'yı etkisi altına almıştır ve bu alanda eserler veren İtalyan, İsveçli, Hollandalı, Rus, İngiliz vb. birçok ünlü şair vardır. Özellikle İngiltere'de Thomas Moore (1779-1852) aracılığı ile sonu gelmeyen bir Anakreon hayranlığı başlamıştır. Bir edebiyat akımı olarak Anakreontizm bir edebiyat türünden çok, belli bir hayat felsefesine dayanan bir şiir tarzını anlatmak için kullanılan bir terimdir. Bu görüşe göre yeryüzünde her şey geçicidir; onun için de insanoğlu yalnız en güzele karşı ilgi duymalıdır. Bu şiir akımı 18. yüzyılda doruğa eriştiyse de sonraki yüzyıllarda bırakılmıştır.

Anakreon ve şiirlerinin Batı dünyasını her yönden (örn. bkz. aş. Gérôme'un "Anakreon, Bakkhos ve Eros" isimli tablosu ve Thorvaldsen'in "Eros ve Anakreon" isimli kabartması) yüzyıllarca etkilemesine karşın Doğu dünyasında böyle bir etkileşime dair herhangi bir veri yoktur. Perslerin Yunanlarla yakınlaşmasına rağmen antik Pers edebiyatında Antik Yunan edebiyatının izlerinin (ve tabi tersi durumun da) olup olmadığı bilinmemektedir. Hatta Doğu kavramını biraz daha ilerletirsek Eski Batı (Eski Yunan ve Roma) edebiyatının Hint ve Çin edebiyatları üzerinde etkisinin var olup olmadığı hakkında da hiçbir bilgi yoktur. Aslında genel olarak bugüne kadar bu konularla ilgili bir çalışma yapılmamıştır (Brinker, Anakreon, 24).

Anakreon, Bakkhos ve Eros (1848)

19. yy. Fransız ressamı Jean-Léon Gérôme'un bir tablosu

Fotoğrafın alındığı internet adresi:

http://www.artunframed.com/images/new_art3/anacreon.jpg (31.03.2013)

Eros ve Anakreon (1828)

Danimarkalı heykeltıraş Bertel Thorvaldsen'in (18./19. yy.) bir kabartması

Fotoğrafın alındığı internet adresi:

<http://www.thorvaldsensmuseum.dk/en/visit/photographs> (31.03.2013)

ŞİİRLERDEN SEÇMELER

(ANAKREON'A AİT OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN ŞİİRLER)

Şiirlerin numaralandırması Diehl, Anthologia Lyrica Graeca I'e göredir.

Frg. (= Fragman) 1

ΕΙΣ ΑΡΤΕΜΙΝ

γουνούμαί σ' ἐλαφιβόλε,

ξανθή παῖ Διός, ἀγρίων

δέσποιν' Ἄρτεμι θηρῶν

ἵκευ νῦν ἐπὶ Ληθαίου

δίνησι θρασκαρδίων

ἀνδρῶν ἐσκατόρα πόλιν

χαίρουσ', οὐ γὰρ ἀνημέρους

ποιμαίνεις πολιήτας.

ΑΡΤΕΜΙΣ'E YAKARIŞ

Dizlerine kapanıyorum

ey geyik avcısı,

Zeus'un sarışın kızı,

yaban hayvanlarının efendisi Artemis:

Lethaios'un girdaplarına çık gel şimdi;

cesur yürekli adamların şehrini selam-

layarak,

çünkü esirgediklerin

erdemsiz vatandaşlar değil!

Frg. 2

ΕΙΣ ΔΙΟΝΥΣΟΝ

ὦναξ, ᾧ δαμάλης Ἔρως

καὶ Νύμφαι κυανώπιδες

πορφυρῇ τ' Ἀφροδίτῃ

συμπαίζουσιν, ἐπιστρέφει

δ' ὑψηλὰς ὀρέων κορυφὰς

γουνούμαί σε, σὺ δ' εὐμενὴς

DIONYSOS'A YAKARIŞ

Ey, genç boğa Eros'la,

kara gözlü perilerle

ve erguvanlar giymiş

Aphrodite ile oynayan,

dağların ulu zirvelerinde

dolaşan efendim!

ἔλθ' ἡμῖν, κεχαρισμένης	dizlerine kapanıyorum,
δ' εὐχολῆς ἐπακούειν·	biricik duamı işiterek lütufla gel bana,
Κλεοβούλῳ δ' ἀγαθὸς γένεο	Kleobulos'a iyi akıl ver,
σύμβουλος, τὸν ἐμόν γ' ἔρωτ',	ey Dionysos,
ὦ Δεόνυσε, δέχεσθαι.	aşkımı kabul etsin!

Frg. 3

ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ	KLEOBULOS
Κλεοβούλου μὲν ἔγωγ' ἐρέω,	Kleobulos için tutuşuyorum,
Κλεοβούλῳ δ' ἐπιμαίνομαι,	Kleobulos'a deli oluyorum,
Κλεόβουλον δὲ διοσκέω.	Kleobulos'suzluktan ölüyorum.

Frg. 4

	HABERSİZ SEVGİLİ
ὦ παῖ παρθένιον βλέπων,	Ey çocuk, genç görsem de
δίζημαί σε, σὺ δ' οὐ κλύεις,	arzuluyorum seni, duymuyorsun ki,
οὐκ εἰδώς, ὅτι τῆς ἐμῆς	ruhumun dizginleri ellerinde,
ψυχῆς ἥνιοχέυεις.	görmüyorsun!

Frg. 5

	LESBOS'LU KIZ
Σφαίρη δηῦτέ με πορφυρέη	Erguvan topu attı yine bana
βάλλων χρυσοκόμης Ἔρως	altın saçlı Eros,
νήνι ποικιλοσαμβάλῳ	rengârenk pabuçlu bir kızla

συμπαίζειν προκαλείται.	oynaşmam için cesaret veriyor.
ή δ' - ἔστιν γὰρ ἀπ' εὐκτίτου	O ise, -mamur Lesbos'tan çünkü-
Λέσβου - τήν μὲν ἐμήν κόμην -	saçımdan dolayı -kır valla-
λευκή γάρ - καταμέμφεται,	ayıplıyor beni amma
πρὸς δ' ἄλλην τινὰ χάσκει.	başka (genç) bir (saça)
	ağzı açık bakıyor!

Frg. 17

LEUKADIA KAYASI

Ἀρθεὶς δηῦτ' ἀπὸ Λευκάδος	Leukadia Kayası'ndan aşağı
πέτρης ἐς πολιὸν κύμα κολυμβέω	bıraktım kendimi
μεθύων ἔρωτι.	beyaz köpüklü sulara
	aşkın sarhoşluğuyla.

Frg. 27

EROS'LA YUMRUKLAŞMA

φέρ' ὕδωρ, φέρ' οἶνον, ὦ παῖ,	Su getir, şarap getir ey oğlan,
φέρε <δ' > ἀνθεμόεντας ἡμῖν	çiçekli çelenkler getir bana,
στεφάνους, ἔνεικον, ὥς δὴ	acele et; getir ki
πρὸς Ἑρωτα πυκταλίζω.	Eros'a (cesaretle) yumruk atayım!

Frg. 34

EROS'UN ZARLARI

- - - ἀστραγάλοι δ' Ἑρωτός εἰσιν	Eros'un zarlarıdır
μανίαι τε καὶ κυδοίμῃ.	çılgınlığım ve heyecanım - - -

Frg. 44

πολιοὶ μὲν ἡμῖν ἤδη
 κρόταφοι κάρη τε λευκόν,
 χαρίεσσα δ' οὐκέτ' ἦβη
 πάρα, γηραλέοι δ' ὀδόντες.
 γλυκεροῦ δ' οὐκέτι πολλὸς
 βίотου χρόνος λέλειπται.
 διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω
 θαμὰ Τάρταρον δεδοικώς.
 Αἶδεω γάρ ἐστι δεινὸς
 μυχός, ἀργαλῇ δ' ἐς αὐτὸν
 κάτοδος· καὶ γὰρ ἐτοῖμον
 καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

İHTİYARLIK

Çoktan kırlaştı şakaklarım,
 ağardı saçlarım,
 benimle değil artık tatlı gençlik,
 dişlerim de döküldü.
 Fazla zaman kalmadı
 tatlı yaşamdan.
 Ağlıyorum bu yüzden
 sık sık korkusuyla Tartaros'un.
 Korkunçtur derinlikleri
 çünkü Hades'in,
 oraya giden yol da zahmetli;
 üstelik dönemez asla,
 oraya giden bir daha.

İhtiyarlık şiirini çeviren: G. Çelgin (bkz. Eski Yunan Edebiyatı, 50)

Frg. 45

μεγάλῳ δηῦτέ μ' Ἔρωσ
 ἔκοψεν ὥστε χαλκεὺς
 πελέκει, χειμερίῃ
 δ' ἔλουσεν ἐν χαράδρῃ.

DEMİRCİ EROS

Tıpkı bir demirci gibi
 ağır çekiç darbesiyle
 dövdü beni yine Eros,
 sonra da daldırdı buz gibi bir dereye.

Frg. 53

GRİ SAKAL

- - - <Έρω, ὅς> μ' ἐσιδὼν γένειον
 ὑποπόλιον χρυσοφαέννων
 πτερύγων ἀήταις παραπέτεται.

Gri sakalımı görünce
 önümden altın kanatlarıyla
 esercesine uçup giden Eros - - -

Frg. 79

DUYGU ZITLİĞİ

Ἐρῶ τε δηῦτε κοῦκ ἐρῶ
 καὶ μαίνομαι κοῦ μαίνομαι.

Yine hem âşığım, hem değil,
 hem deliyim, hem değil.

Frg. 88

TRAKYALI TAY

πῶλε Θρηκίη, τί δή με
 λοξὸν ὄμμασι βλέπουσα
 νηλεῶς φεύγεις, δοκεῖς δέ
 μ' οὐδὲν εἰδέναι σοφόν;
 ἴσθι τοι, καλῶς μὲν ἂν τοι
 τὸν χαλινὸν ἐμβάλοιμι,
 ἡνίας δ' ἔχων στρέφοιμί
 σ' ἀμφὶ τέρματα δρόμου·
 νῦν δὲ λειμῶνάς τε βόσκειαι
 κοῦφά τε σκιρτῶσα παίζεις,
 δεξιὸν γὰρ ἵπποπείρην
 οὐκ ἔχεις ἐπεμβάτην.

Trakyalı tay söyle,
 neden bana yan gözle bakar,
 tasasız kaçarsın?
 Sanırsın
 bilgelikten anlamam.
 Şunu bil,
 istesem vurup boyunduruğu,
 tutup dizginlerinden
 amacıma koştururum seni.
 Şimdi oysa çayırlarda otluyorsun,
 çifte atıp oynuyorsun,
 usta binicin olmadığından.

ANAKREONTEIA

(ANAKREON'A AİT OLMADIĞI DÜŞÜNÜLEN ŞİİRLER)

Şiirlerin numaralandırması West, Carmina Anacreonteia'ya (CA) göredir.

CA 35 ΕΙΣ ΕΡΩΤΑ

EROS VE ARI

Ἔρωσ ποτ' ἐν ῥόδοισιν
κοιμωμένην μέλιτταν
οὐκ εἶδεν, ἀλλ' ἐτρώθη
τὸν δάκτυλον· παταχθεὶς
τὰς χεῖρας ὠλόλυξεν·
δραμὼν δὲ καὶ πετασθεὶς
πρὸς τὴν καλὴν Κυθήρην,
ὄλωλα, μήτερ, εἶπεν,
ὄλωλα κάποθνήσκω·
ὄφισ μ' ἔτυψε μικρὸς
πτερωτός, ὃν καλοῦσιν
μέλιτταν οἱ γεωργοί.
ἃ δ' εἶπεν· εἰ τὸ κέντρον
πονεῖ τὸ τὰς μελίττας,
πόσον δοκεῖς πονοῦσιν,
Ἔρωσ, ὅσους σὺ βάλλεις;

Eros bir gün güllerin içinde
uyuyan arıyı görmedi,
fakat parmağından
sokuldu. Haykırdı
ellerini çırparak.
Kanatlarını açarak koşup
güzel Kythere'ye
“Ben bittim, mahvoldum
anne, ölüyorum!”, dedi,
“çiftçilerin arı dediği, küçük,
kanatlı bir yılan soktu beni!”
Annesi ise şöyle dedi:
“Arının iğnesi
bu kadar acıtıyorsa eğer,
düşünebiliyor musun Eros,
senin oklarının neler yaptığını?”

CA 33 ΕΙΣ ΕΡΩΤΑ

Μεσονυκτίοις ποθ' ὥραις,
στρέφετ' ἤμος Ἄρκτος ἤδη
κατὰ χεῖρα τὴν Βοώτου,
μερόπων δὲ φύλα πάντα
κέαται κόπῳ δαμέντα,
τότ' Ἔρωσ ἐπισταθείς μευ
θυρέων ἔκοπτ' ὀχῆας.
τίς, ἔφην, θύρας ἀράσσει;
κατὰ μευ σχίζεις ὀνειρούς.
ὁ δ' Ἔρωσ, ἀνοιγε, φησὶν·
βρέφος εἰμί, μὴ φόβησαι·
βρέχομαι δὲ κασέληνον
κατὰ νύκτα πεπλάνημαι.
ἐλέησα ταῦτ' ἀκούσας,
ἀνὰ δ' εὐθὺ λύχνον ἄψας
ἀνέωξα, καὶ βρέφος μὲν
ἔσορῶ φέροντα τόξον
πτέρυγας τε καὶ φαρέτρην·
παρὰ δ' ἰστίην καθίστα,
παλάμαις τε χεῖρας αὐτοῦ
ἀπέθαλπον, ἐκ δὲ χαίτης

GECE ZİYARETÇİSİ EROS

Bir gün, gecenin bir yarısında,
Arktos, Bootes'in eli yönüne
henüz dönmüşken gökyüzünde,
bütün ölümlü soylar,
yorgunluğa teslim olup
yatıyorken, Eros çıkagelip,
çaldı kapılarımın demirlerini.
“Kim”, dedim, “böyle
kapıları kırarcasına vuran,
rüyalarımı bölerek?”
Eros ise, “aç!” dedi,
“korkma, ben bir bebeğim,
sırılsıklamım, mehtapsız gecede
yolumu şaşırdım.”
Bunları duyunca acıdım,
derhal lambayı yakıp
kapıyı açtım, yay taşıyan bebeği,
kanatlarını ve sadağını gördüm.
Ocağın yanına oturttum,
ellerini avuçlarımla ısıttım.
Saçından yağmuru sildim.

ἀπέθλιβον ὑγρὸν ὕδωρ.
 ὁ δ', ἐπεὶ κρύος μεθήκεν,
 φέρε, φησί, πειράσωμεν
 τόδε τόξον, εἴ τί μοι νῦν
 βλάβεται βραχεῖσα νευρή.
 τανύει δὲ καί με τύπτει
 μέσον ἡπαρ, ὥσπερ οἷστρος·
 ἀνὰ δ' ἄλλεται καχάζων,
 ξένε δ', εἶπε, συγχάρηθι·
 κέρας ἀβλαβὲς μὲν ἔστιν,
 σὺ δὲ καρδίην πονήσεις.

Titremesi geçince, “Getir!” dedi,
 “haydi şu yayı deneyelim!”,
 “bakalım yay teli ıslanıp
 zarar görmüş mü?”,
 Sonra gerer yayını
 ve yüreğimin ortasından vurur beni,
 bir at sineği(nin ısırması) gibi.
 Zıplayarak havaya,
 kahkahalar içinde,
 “yabancı”, der, “sevin!”
 “yayım gerçi sağlam, ama
 sen kalbinden yaralanacaksın!”

CA 6

(ΙΟΛΙΑΝΟΥ) ΕΙΣ ΕΡΩΤΑ
 Στέφος πλέκων ποθ' εὐρον
 ἐν τοῖς ῥόδοις Ἔρωτα·
 καὶ τῶν πτερῶν κατασχὼν
 ἐβάπτισ' εἰς τὸν οἶνον,
 λαβὼν δ' ἔπιον αὐτόν·
 καὶ νῦν ἔσω μελῶν μου
 πτεροῖσι γαργαλίζει.

YUTULMUŞ EROS
 Taç örerken geçenlerde
 buldum Eros'u güllerin içinde.
 Tutup çabucak kanatlarından
 attım şarabın içine,
 içtim onu da şarapla birlikte.
 Şimdi dürtüp beni içimde,
 gıdıklıyor kanatlarıyla.

CA 21

Ἡ γῆ μέλαινα πίνει,
 πίνει δὲ δένδρε' αὐτήν.
 πίνει θάλασσο' ἀναύρους,
 ὁ δ' ἥλιος θάλασσαν,
 τὸν δ' ἥλιον σελήνη.
 τί μοι μάχεσθ', ἑταῖροι,
 καὐτῷ θέλοντι πίνειν;

İÇMEK

Kara toprak içer,
 ağaçlar onu içer,
 deniz havayı içer,
 güneş denizi,
 ay da güneşi.
 Ne sataşırsınız ey dostlar
 ben içmek isteyince?

CA 39

Φιλῶ γέροντα τερπνόν,
 φιλῶ νέον χορευτάν·
 ἄν δ' ὁ γέρων χορεύῃ,
 τρίχας γέρων μὲν ἔστιν,
 τὰς δὲ φρένας νεάζει.

DANS EDEN İHTİYAR

Neşeli ihtiyarı severim,
 genç dansçıyı severim;
 bir ihtiyar dans etti mi
 ak düşmüş saçları ihtiyardır amma
 gönlü gençtir valla.

CA 24

Φύσις κέρατα ταύροις,
 ὅπλᾱς δ' ἔδωκεν ἵπποις,
 ποδωκίην λαγωοῖς,
 λέουσι χάσμι' ὀδόντων,
 τοῖς ἰχθύσιν τὸ νηκτόν,

GÜZELİN GÜCÜ

Doğa vermiş boğalara boynuzlar,
 atlara kuvvetli toynaklar,
 tavşanlara hızlı ayaklar,
 aslanlara büyük dişler,
 balıklara yüzme sanatı,

τοῖς ὀρνέοις πέτασθαι,
 τοῖς ἀνδράσιν φρόνημα.
 γυναιξὶν οὐκ ἔτ' εἶχεν.
 τί οὖν δίδωσι; κάλλος.
 ἀντ' ἀσπίδων ἀπασᾶν,
 ἀντ' ἐγχείων ἀπάντων.
 νικᾷ δὲ καὶ σίδηρον
 καὶ πῦρ καλή τις οὔσα.

CA 8

Οὐ μοι μέλει τὰ Γύγεω,
 τοῦ Σαρδίων ἄνακτος·
 οὐδ' εἰλέ πώ με ζῆλος,
 οὐδὲ φθονῶ τυράννοις.
 ἐμοὶ μέλει μύροισιν
 καταβρέχειν ὑπὴν·
 ἐμοὶ μέλει ῥόδοισιν
 καταστέφειν κάρηνα.
 τὸ σήμερον μέλει μοι,
 τὸ δ' αὔριον τίς οἶδεν;
 ὥς οὖν ἔτ' εὐδι' ἐστίν,
 καὶ πῖνε καὶ κύβευε,

kuşlara ise uçmak,
 erkeklere mantık;
 kadınlar için birşey kalmamış.
 Ne vermiş peki onlara? Güzellik!
 bütün kalkanlar yerine,
 bütün mızraklar yerine
 yeniyor demir ve ateşi
 bir güzellik işte.

ZAMANIN DEĞERİ

Gyges'ten bana ne,
 Sardis'in Efendisi;
 altın umurumda değil,
 kıskanmam tiranları.
 Kokulu tütsülerle ilgilenirim,
 sakalımı yağlamaya,
 güllerle ilgilenirim,
 başıma taç yapmaya.
 Beni bugün ilgilendirir,
 yarın nasıldır, kim bilir?
 güneş parladığı sürece
 hem içki hem eğlence,

καὶ σπένδε τῷ Λυαίῳ,

dua et Lyaïos'a

μὴ νοῦσος, ἣν τις ἔλθῃ,

hastalık gelmesin,

λέγῃ σε μὴ δεῖ πίνειν.

kimse demesin, içmemelisin!

CA 47 Ἐγὼ γέρων μὲν εἰμι,

İHTİYAR, ŞARAP VE DANS

νέων πλέον δὲ πίνω·

Ben gerçi yaşlıyım amma

καὶ δέησιν με χορεύειν,

bir delikanlıdan daha çok içirim;

Σειληνὸν ἐν μέσοισιν

İş dansa gelince,

μιμούμενος χορεύσω,

olurum bir Silen

σκιῆπτρον ἔχων τὸν ἄσκον·

tutup şarap tulumumu baston yerine

ὁ νάρθηξ δ' οὐδέν ἐστιν.

orta yerde dans ederim.

ὁ μὲν θέλων μάχεσθαι,

Değnek nedir ki!

παρέστω καὶ μαχέσθω.

Biri savaşmak mı ister

ἐμοὶ κύπελλον, ὦ παῖ,

varsın, savaşsın!

μελίχρουν οἶνον ἡδύν

Doldur bana, ey oğlan,

ἐγκεράσας φόρησον.

ve sun bardağı tatlı şaraptan.

ἐγὼ γέρων μὲν εἰμι - - -

Ben gerçi yaşlıyım amma - - -

CA 51

GENÇ BİR KIZA

Μή με φύγῃς ὀρῶσα

Kır saçımı görüp de kaçma benden:

τὰν πολιὰν ἔθειραν·

gençliğinin çiçeği açmış madem,

μηδ', ὅτι σοὶ πάρεστιν

hediyemi, sevgimi hafife alıp,

ἄνθος ἀκμαῖον, τὰμά
 δῶρα, φίλα, διώση.
 ὅρα κὰν στεφάνοισιν
 ὅπως πρέπει τὰ λευκά
 ῥόδοις κρίνα πλακέντα.

alay etme!
 Beyaz zambakların
 gül çelenklerinin içine
 nasıl da yakıştığını
 gör sadece!

CA 20

Ἥδυμελὴς Ἀνακρέων,
 ἡδυμελὴς δὲ Σαπφώ·
 Πινδαρικὸν τόδε μοι μέλος
 συγκεράσας τις ἐγχείοι.
 τὰ τρία ταῦτά μοι δοκεῖ.
 καὶ Διόνυσος εἰσελθών,
 καὶ Παφίη λιπαρόχροος,
 καὐτὸς Ἔρως ἂν ἐκπινεῖν.

RUHUN SAKİŞİ

Tatlıdır Anakreon'un söylediği,
 tatlıdır Sappho'nun dediği,
 biraz Pindaros da koyup
 karıştırıp sunulsun bana.
 Bu üçlüye hayranım.
 Hem içinde Dionysos,
 hem cazip Paphia.
 hatta Eros da içerdi bundan.

CA 37

ONAP

Διὰ νυκτῶν ἐγκαθεύδων
 ἀλιπορφύροις τάπησιν,
 γεγανυμένος Λυαίω,
 ἐδόκουν ἄκροισι ταρσοῖς
 δρόμον ὥκὺν ἐκτανύειν

RÜYA

Gece yarısı uyurken
 erguvan çarşaflar üzerinde,
 zevke gelip Lyaïos'la
 koşarak parmaklarımın ucunda
 güzellerle oynayıyormuşum
 rüyamda.

μετὰ παρθένων ἀθύρων.
 ἐπεκερτόμουν δὲ παῖδες
 ἀπαλώτεροι Λυαίου,
 δακέθυμά μοι λέγοντες
 διὰ τὰς καλὰς ἐκεῖνας.
 ἐθέλοντα δὲ φιλῆσαι
 φύγον ἐξ ὕπνου με πάντες.
 μεμονωμένος δ' ὁ τλήμων
 πάλιν ἤθελον καθεύδειν.

Lyaios (Bakkhos) güzelliğinde
 oğlanlar amma alay edip,
 kalp kırıcı sözler sarfetmişler
 şu güzeller nedeniyle.
 İsteyince birkaç öpücük
 kaçıp gittiler rüyamla birden.
 Kalınca zavallı, yalnız ben,
 istedim uyumak yeniden!

CA 7

Λέγουσιν αἱ γυναῖκες·
 Ἀνακρέων, γέρων εἴ·
 λαβὼν ἔσοπρτον ἄθρει
 κόμας μὲν οὐκέτ' οὕσας,
 ψιλὸν δέ σευ μέτωπον.
 ἐγὼ δὲ τὰς κόμας μέν,
 εἴτ' εἰσίν, εἴτ' ἀπῆλθον,
 οὐκ οἶδα· τοῦτο δ' οἶδα,
 ὥς τῷ γέροντι μᾶλλον
 πρέπει τὸ τερπνὰ παίζειν,
 ὅσῳ πέλας τὰ Μοίρης.

ANAKREON'UN YAŞI

Kadınlar diyorlar ki,
 Anakreon yaşılanıyorsun,
 al bir ayna, bak kendine,
 saçlar dökülmüş,
 çıplak kalmış alnın.
 Saçlarım dökülmüş,
 dökülmemiş, ben bilmem.
 Bildiğim,
 oynamak yaşlıya
 daha hoş gelir
 yaklaştıkça Moira'ya.

CA 12 ΕΙΣ ΑΤΤΙΝ

Οἱ μὲν καλὴν Κυβήβην
 τὸν ἡμίθην Ἄττιν
 ἐν οὖρεσιν βοῶντα
 λέγουσιν ἐκμανῆναι.
 οἱ δὲ Κλάρου παρ' ὄχθαις
 δαφνηφόροιο Φοίβου
 λάλον πιόντες ὕδωρ
 μεμνότες βοῶσιν.
 ἐγὼ δὲ τοῦ Λυαίου
 καὶ τοῦ μύρου κορεσθεῖς
 καὶ τῆς ἐμῆς ἑταίρης
 θέλω θέλω μανῆναι.

ÇILGINLAR

Güzel Kybele için
 hadım Attis'in
 dağlarda haykırıp
 cıldırıldığını söylerler.
 Klaros'un kaynaklarında
 defne taşıyan Phoibos'un
 mucize suyundan içen
 çılgınları işitin.
 Ben ise, Lyaios'la,
 kokulu tütsülerle
 ve sevgilimle sarhoş,
 isterim, isterim olmak bir hoş!

CA 29

Χαλεπὸν τὸ μὴ φιλῆσαι,
 χαλεπὸν δὲ καὶ φιλῆσαι
 χαλεπώτερον δὲ πάντων
 ἀποτυγχάνειν φιλοῦντα.

SEVMEK

Sevmemek zor,
 sevmek de zor,
 hepsinden daha zoru ise
 karşılıksız sevmek.

Kaynakça

Alova, E., Antikçağ Anadolu Şiiri Antolojisi, İstanbul 2008.

Ausfeld, F., Die deutsche anakreontische Dichtung des 18. Jahrhunderts, Strazburg 1907.

Bagordo, A., Anakreon, şurada: B. Zimmermann (ed.), Handbuch der griechischen Literatur der Antike 1. Die Literatur der archaischen und klassischen Zeit, Münih 2011, 213-217.

Baumann, M., Die Anakreonten in englischen Übersetzungen. Ein Beitrag zur Rezeptionsgeschichte zur anakreontischen Sammlung, Heidelberg 1974.

Beckby, H. (ed.), Anthologia Graeca, (2. baskı - Tusculum, 4 cilt), Münih 1965 -.

Bergk, T., Anacreontis Carminum Reliquias, Leipzig 1834.

Bergk, T., Anthologia Lyrica. Continens Theognim, Babrium, Anacreontea Cum Ceterorum Poetarum Reliquiis Selectis, Reichenbach 1854.

Bergk, T., Poetae Lyrici Graeci (3. cilt), Leipzig 1882⁴.

Bernoulli, J. J., Griechische Ikonographie. Mit Ausschluss Alexanders und der Diadochen, Münih 1901.

Biese, A., Griechische Lyriker in Auswahl, Leipzig-Viyana 1919.

Bol, P. C. (ed.), Die Geschichte der antiken Bildhauerkunst II. Klassische Plastik (2 cilt), Mainz 2004, 30 vd.; 104 vd. res. 73.

Braghetti, G. A., Anakreon. Edition und Kommentar, Freiburg 1994.

Brinker, W., Anakreon, şurada: C. Walde - B. Egger (ed.), Die Rezeption der antiken Literatur. Kunsthistorisches Werklexikon, Der Neue Pauly, Supplemente 7, Stuttgart 2010, 15-26.

Buchholz, E., Anthologie aus den Lyrikern der Griechen, Leipzig 1898.

Buchwald, W. - A. Hohlweg - O. Prinz, Tusculum Lexikon griechischer und lateinischer Autoren des Altertums und des Mittelalters, Münih-Zürh 1982.

Campbell, D. A., Greek Lyric Poetry, Bristol-Massachusetts 1967, 67-73 ve 313-331.

Campbell, D. A., Greek Lyric Poetry II, Cambridge-Massachusetts 1987, 22-247.

Crusius, O., RE I 2, 1894, 2035-2050, s.v. Anakreon.

Çelgin, G., Eski Yunan Edebiyatı, İstanbul 1990.

Diehl, E., Anthologia Lyrica Graeca I, Leipzig 1936², 160-192.

Ebener, D., Die griechische Anthologie in drei Bänden, (Bibliothek der Antike), Berlin 1991.

Erhat, A. (çev.), Anakreon, Tercüme Dergisi V, Sayı 25-30, 19 Mayıs 1944 - 19 Mart 1945, 412-413.

Fränkel, H., Dichtung und Philosophie des frühen Griechentums, Münih 1962, 332-346.

Gall, D., Anthologia Graeca, şurada: O. Schütze (ed.), Metzler Lexikon antiker Autoren, Stuttgart-Weimar 1997, 49-51.

Gall, D., Meleager, şurada: O. Schütze (ed.), Metzler Lexikon antiker Autoren, Stuttgart-Weimar 1997, 453-454.

Gentili, B., Anacreon, Roma 1958.

Giangrande, G., On the text of the Anacreonteia, Quaderni Urbinati 19, 1975, 177-210.

Gleim, J. W., Carmina Latina, Halberstadt 1784.

Hafner, G., *Prominente der Antike. 337 Portraits in Wort und Bild*, Düsseldorf-Viyana 1981.

Hansen, D. U., Suda, şurada: O. Schütze (ed.), *Metzler Lexikon antiker Autoren*, Stuttgart-Weimar 1997, 671-672.

Hansen, D. U. (ed.), *Anthologia Graeca I. Bücher 1 bis 5. Band 72 der Reihe "Bibliothek der griechischen Literatur"*, Stuttgart 2011.

Junghans, H. A., *Anakreon*, Leipzig 1873.

Kocatürk, V. M., *Eski Yunan ve Latin Şiirleri*, Ankara 1965.

Lambin, G., *Anacréon. Fragments et imitations*, Rennes 2002.

Landfester, M., *Anakreonteia (Anacreontea)*, şurada: M. Landfester (ed.), *Geschichte der antiken Texte. Autoren und Werklexikon. Reihe Der Neue Pauly, Supplemente 2*, Stuttgart 2007, 37-38.

Landfester, M., *Anthologia Graeca*, şurada: M. Landfester (ed.), *Geschichte der antiken Texte. Autoren und Werklexikon. Reihe Der Neue Pauly, Supplemente 2*, Stuttgart 2007, 40.

Lesky, A., *Geschichte der griechischen Literatur*, Münih 1993.

Mehlhorn, F., *Anacreontea. Quae dictur secundam Levesquii collationem codicis Palatini*. Guenter, Glogau 1825.

Michalengeli, L. A., *Anacreonte e la sua fortuna nei secoli con una rassegna critica su gl'imitatori e i traduttori italiani delle 'Anacreontee'*, Bologna 1922.

Moore, J. A., *Selections from the Greek Elegiac, Iambic and Lyric Poets*, Cambridge 1947.

Mosshammer, A. A., *The Chronicle of Eusebius and Greek Chronographic Tradition*, Londra 1979.

Mörike, E., Anakreon und die sogenannten Anakreontischen Lieder. Revision und Ergänzungen der J. Fr. Degen'schen Übersetzung mit Erklärungen von Eduard Mörike, Stuttgart 1864.

Mörike, E., Trinkend rühr' ich gern die Leier. Lieder vom Wein und von der Liebe des frühgriechischen Dichters Anakreon. 14. Druck der Offizin die goldenen Kanne, Weilrod 2004.

Müller, A., Die Carmina Anacreontea und Anakreon. Ein literarisches Generationenverhältnis (Classica Monacensia), Tübingen 2010.

Nickel, R., Lexikon der antiken Literatur, Düsseldorf-Zürich 1999, 53, s.v. Anakreonten. Gedichte im Stil des Anakreon.

Nickel, R., Lexikon der antiken Literatur, Düsseldorf-Zürich 1999, 62-63, s.v. Anthologia Palatina - Anthologia Planudea.

Nickel, R., Lexikon der antiken Literatur, Düsseldorf-Zürich 1999, 131-132, s.v. Carmina - Anakreon.

Nickel, R., Lexikon der antiken Literatur, Düsseldorf-Zürich 1999, 554, s.v. Meleagru Stephanos.

Nissen, T. K. J., Die byzantinischen Anakreonten, Bayerische Akademie der Wissenschaften, Sitzungsberichte, Philos.-hist. Abteilung, cilt 3, München 1940.

Ozansoy, E., Anthologia Palatina (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No. 3396), İstanbul 1995.

Page, D. L., Poetae Melici Graeci, Oxford 1962.

Pollmann, K., Anakreon, şurada: O. Schütze (ed.), Metzler Lexikon antiker Autoren, Stuttgart-Weimar 1997, 37-38.

Poulsen, F., *Iconographic Studies in the Ny Carlsberg Glyptothek I. Anacreon, şurada: From the Collection of the Ny Carlsberg Glyptothek I*, Kopenhag 1931, 1-15.

Preisendanz, K., *Carmina Anacreontea*, Leipzig 1912.

Price, S. D., *Anacreontic Vases Reconsidered*, *Greek, Roman, and Byzantine Studies* 31, 1990, 133-175.

Ramler, K. W., *Achtzehn Lieder aus dem Anakreon*. Klotz, Eschborn 1992.

Richter, F. W., *Anakreon nach seinem Leben beschrieben und in seinen poetischen Überresten nebst deren Nachahmungen übersetzt und erklärt*, Quedlinburg-Leipzig 1834.

Ridgway, B. S., *An issue of methodology: Anakreon, Perikles, Xanthippos*, *AJA* 102, 1998, 717-738.

Robbins, E., *Der Neue Pauly* 1, 1996, 640-641, s.v. *Anacreontea*.

Robbins, E., *Der Neue Pauly* 1, 1996, 646-649, s.v. *Anakreon*.

Rose, V. et al., *Anacreontis Teii quae vocantur Symposiaka Emiambia ex anthologiae Palatinae volumine altero nunc Parisienis*. Teubner, Leipzig 1890.

Rosenmeyer, P., *The Poetics of Imitation. Anacreon and the Anacreontic Tradition*, Cambridge 1992, 239-266.

Rozokoki, A. (ed.), *Anakreon*, Atina 2006.

Schäfer, T., *Alte Werte, neue Bilder: Das Trinkgelage klassischer Zeit in Athen, şurada: Die Griechische Klassik*, 2002, 285-295, Kat. No. 179.

Schefold, K., *Die Bildnisse der antiken Dichter, Redner und Denker*, Basel 1997².

Schenk, D., Studien zur anakreontischen Ode in der russischen Literatur des Klassizismus und der Empfindsamkeit, Frankfurt 1972.

Schmidt, L., RE I 2, 1894, 2380-2391, s.v. Anthologia (1).

Stemmer, K. (ed.), Standorte. Kontext und Funktion antiker Skulptur (Ausstellungskatalog der Abguss-Sammlung antiker Plastik Berlin, 1995) 184-185 No. B 46; 443 No. D 31.

Taşlıklioğlu, Z., Arkaik Çağ Yunan Şiiri, (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No. 1171), İstanbul 1966.

Tsomis, G., Zusammenschau der frühgriechischen monodischen Melik (Alkaios, Sappho, Anakreon) (Palingenesia 70), Stuttgart 2001.

Uschner, K. R., Anakreon. Lieder. Schroeder, Berlin 1864.

Uz, J. P. - Götz, J. N., Die Oden des Anakreon in reimlosen Versen, nebst einigen anderen Gedichten, Leipzig 1746.

Üster, C., Aşk Olsun. Eski Ozanlardan Sevda Şiirleri, İstanbul 2005.

Visconti, E. Q., Iconographie grecque, Paris 1811.

Voigt, E. M., Anakreon, Lexikon der Alten Welt, Tübingen-Zürich 1991, 149-150.

Voutiras, E., Studien zu Interpretation und Stil griechischer Porträts des 5. und frühen 4. Jahrhunderts, Bonn 1980.

Yüksel, S., Türk Edebiyatında Yunan Antikitesi (1860-1908), Sivas 2010, 78-79 (Anakreon).

Weber, L., Anacreonteia, Göttingen 1895.

Weisshäupl, R., Die Grabgedichte der griechischen Anthologie, Viyana 1889.

West, M. L., Problems in the Anacreontica, *Classical Quarterly* 34, 1984, 206-221.

West, M. L., The Anacreontea, şurada: O. Murray (ed.), *Symptica*, Oxford 1990, 272-276.

West, M. L. (ed.), *Carmina Anacreontea*, Stuttgart-Leipzig 1993².

West, M. L., *Greek Lyric Poetry*, Oxford 1994, 102-110.

Willamowitz-Meollendorff, U. v., *Sappho und Simonides. Untersuchungen über griechische Lyriker*, Berlin 1913.

Zanker, P., *Die Maske des Sokrates. Das Bild der Intellektuellen in der antiken Kunst*, Münih 1995.

Zeman, H., *Die deutsche Anakreontische Dichtung. Ein Versuch zur Erfassung ihrer ästhetischen und literarhistorischen Erscheinungsformen im 18. Jh.*, Stuttgart 1972.

Zeman, H., Goethes anakreontische Lyrik der Weimarer Zeit, *Zeitschrift für deutsche Philologie* 94, 1975, 203-235.

Zeman, H., *Der Neue Pauly* 13, 1999, 130-133, s.v. Anakreontische Dichtung, Anakreontik.

Zuntz, G., *Drei Kapitel zur griechischen Metrik*, Viyana 1984.